

Gemeenschappelijke Regeling Sociale werkvoorziening "FRYSLÂN"

JAARSTUKKEN 2025

INHOUDSOPGAVE

1	ALGEMEEN	3
2	VAN DE VOORZITTER	4
3	BERICHT VAN HET BESTUUR	5
4	JAARVERSLAG	7
4.1	Programmaverantwoording	8
4.1.1	Algemeen	8
4.1.2	Ontwikkeling van binnen naar buiten	8
4.1.3	Personele bezetting	8
4.1.4	Ziekteverzuim	9
4.2	Resultaatanalyse	9
4.2.1	Algemeen	9
4.2.2	Doorbelasting naar Caparis en Bijdrage GR	9
4.2.3	Loon- en personeelskosten Sw	10
4.3	Verplichte paragrafen BBV	10
4.3.1	Weerstandsvermogen, kengetallen en risicobeheersing	10
4.3.2	Onderhoud kapitaalgoederen	11
4.3.3	Financiering	11
4.3.4	Verbonden partijen	11
4.3.5	Bedrijfsvoering	11
4.3.6	Rechtmatigheid	13
4.3.7	Begrotingsrechtmatigheid	14
5	JAARREKENING	16
5.1	Balans per 31 december 2025 (na resultaatbestemming)	17
5.2	Overzicht van baten en lasten 2025	18
5.3	Overzicht van baten en lasten per taakveld 2025	19
5.4	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	20
5.5	Toelichting op de balans	24
5.6	Toelichting op het overzicht van baten en lasten	27
5.7	Kengetallen	30
6	OPMAAK EN VASTSTELLING	31
7	SAMENSTELLING VAN BESTUUR PER 31 DECEMBER 2025	32
8	RECHTMATIGHEIDSVANTWOORDING BESTUUR	33
9	CONTROLEVERKLARING	34
	BIJLAGE (GEEN ONDERDEEL UITMAKEND VAN DE JAARREKENING)	35

1 Algemeen

De Gemeenschappelijke Regeling Sociale Werkvoorziening 'Fryslân' (GR SW 'FRYSLÂN') is een samenwerkingsverband van de gemeenten Achtkarspelen, Heerenveen, Leeuwarden, Ooststellingwerf, Opsterland, Smallingerland, Tytsjerksteradiel en Weststellingwerf.

De GR SW 'FRYSLÂN' heeft tot doel de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en daaruit voortvloeiende voorschriften uit te voeren voor de acht aangesloten gemeenten. De uitvoering van de Wsw heeft het bestuur van de GR SW 'FRYSLÂN' opgedragen aan Caparis NV.

Het bestuur van de GR SW 'FRYSLÂN' wordt gevormd door leden van de colleges van B&W van de aangesloten gemeenten. Het bestuur voert de regie op de uitvoering van de Wsw. Er wordt samen gewerkt aan de hand van een bedrijfsvoering regeling.

De overlegvorm van de GR SW 'FRYSLÂN' is hierdoor beperkt tot de momenten van financiële besluitvorming aangaande de bedrijfshuishouding van de GR SW 'FRYSLÂN' en eventuele aanverwante onderwerpen.

De GR SW 'FRYSLÂN' vergadert gemiddeld driemaal per jaar.
Hierbij is de bestuurder van Caparis NV aanwezig, als adviseur van het bestuur.

2 Van de Voorzitter

Voor u ligt de verantwoording en de jaarrekening 2025 van de GR SW 'FRYSLÂN'.

Op 1 januari 2015 is de Participatiewet in werking getreden. Tegelijkertijd is de Wet sociale werkvoorziening gewijzigd en is instroom in de sociale werkvoorziening niet meer mogelijk. Dit betekent dat de sociale werkvoorziening op termijn zal verdwijnen.

Het stoppen van de instroom heeft niet alleen gevolgen voor de GR SW 'FRYSLÂN', maar ook voor de uitvoeringsorganisatie, Caparis NV. De opdracht van de GR SW 'FRYSLÂN' aan Caparis NV zal immers kleiner worden.

Doordat de opdracht van de gezamenlijke gemeenten als gevolg van deze wet afneemt, is voor de continuïteit van de Sociale Werkvoorziening instroom op essentiële plekken binnen Caparis NV van belang. Dit gebeurt buiten het gezichtsveld van de GR SW 'FRYSLÂN' en vindt plaats in de verhouding tussen Caparis NV en de individuele gemeenten. Dit heeft ontegenzeggelijk raakvlakken en invloed op de Sw medewerkers binnen de Gemeenschappelijke Regeling. We volgen deze ontwikkeling met meer dan gemiddelde belangstelling.

Uit de afspraken tussen ministerie SZW, VNG, Cedris en Divosa vloeit voort dat gemeenten extra middelen ontvangen om de sociale infrastructuur voor hun maatschappelijke opgave opnieuw vorm te geven en de transformatie naar een sociaal ontwikkelbedrijf mogelijk te maken. In 2025 hebben deelnemende gemeenten elkaar hierover gesproken en zijn gemeenten samen of individueel op zoek naar de best passende manier en plannen om dit vorm te geven.

In deze plannen is het van belang dat er aandacht is voor een goed perspectief ten behoeve vanuit de Wsw en participatiewet in relatie tot de sociaal ontwikkelbedrijven.

De GR SW 'FRYSLÂN' volgt deze ontwikkelingen op de voet, opdat de werknemers in de GR SW 'FRYSLÂN' en ook de inwoners van gemeenten zicht hebben op een goed perspectief en een passende werkomgeving.

Onomstotelijk staan hierin de borging en aandacht naar onze werknemers centraal.

De werknemers van de Gemeenschappelijke Regeling verdienen een goede en veilige werkplek. Daar zetten wij ons vanuit de deelnemende gemeenten voor in en hebben geconstateerd dat dat in 2025 opnieuw het geval was.

Drachten,

Abel Reitsma
Voorzitter GR SW 'FRYSLÂN'

3 Bericht van het bestuur

Bestuur

Het bestuur van de gemeenschappelijke regeling wordt gevormd door leden van colleges van B&W van de aangesloten gemeenten. Het bestuur handelt vanuit het perspectief van de bedrijfsvoering regeling die sinds de fair deal van 2019 de leidraad is. In het kader van de gewijzigde Wet Gemeenschappelijke Regelingen (WGR) is in 2024 het traject opgestart tot herziening van deze bedrijfsvoeringsregeling. Niet alleen de facetten vanwege de wetswijziging zijn ingebracht. Ook de wijzigingen in andere wetten en onvolkomenheden in de 'oude' regeling zijn aangepast.

In 2025 is de nieuwe regeling aan het bestuur voorgelegd, vastgesteld en gepubliceerd. Daarnaast zijn verordeningen, protocollen geactualiseerd en vastgesteld. Daarmee is de basis voor het besturen van de Gemeenschappelijke Regeling op orde.

De dienstverleningsovereenkomsten 2025-2029

Het jaar 2025 is gestart met een hernieuwde samenwerking tussen gemeenten, GR Sw Fryslân en Caparis via zgn. tripartite dienstverleningsovereenkomsten. Een belangrijke ijkmoment voor de betrokken partijen, maar vooral een goed perspectief voor de inwoners van gemeenten die via de GR SW 'FRYSLÂN' bij Caparis NV werken.

De invulling en uitvoering van deze dienstverleningsovereenkomsten vindt met name plaats tussen de individuele gemeente en Caparis NV.

De toekomst van de sociale werkvoorziening

De toekomst van de sociale werkvoorziening is een punt van aandacht voor de GR Sw Fryslân en haar uitvoeringsorganisatie. En daarin staan we niet alleen. De gehele sector staat aan de vooravond van een hervorming. Voor de periode 2025-2034 heeft het Rijk middelen beschikbaar gesteld aan gemeenten om te komen tot een adequate inrichting van de sociale infrastructuur, inclusief de Sw bedrijven. Deze opgave is niet eenvoudig en vraagt visie op de maatschappelijke opgave die voor ons ligt. Daarin zijn er overeenkomsten en verschillen bij gemeenten binnen de GR SW 'FRYSLÂN' en dit komt o.a. tot uiting in de relatie tot het eigenaarschap van de uitvoeringsorganisatie. Deelnemende gemeenten hebben aangegeven zich verantwoordelijk te voelen voor continuïteit en belang van de medewerkers om vanuit maatschappelijk perspectief hen een passende en veilige plek te bieden. Dat in die sociale infrastructuur ook ruimte is voor andere (doelgroepen) is evident. Om tot ontwikkeling op dit vraagstuk te komen heeft de Vereniging van Nederlandse Gemeenten een Expertteam ingericht om gemeenten te adviseren en ondersteunen. Verschillende gemeenten in de GR SW 'FRYSLÂN' maken hier gebruik van.

CLIËNTENRAAD (Sw-raad)

In 2025 heeft de Sw-Raad richting het management van Caparis haar rol als adviesorgaan verder vormgegeven in een jaar dat gekenmerkt werd door organisatorische veranderingen en toenemende druk op de positie van medewerkers. De Raad kwam vijf keer bijeen en voerde twee overleggen met de Raad van Bestuur. De relatie met de Gemeenschappelijke Regeling veranderde doordat de GR SW 'FRYSLÂN' zich meer op financiële taken is gaan richten, waardoor beleidsvorming nu vooral tussen Caparis en de gemeenten plaatsvindt. Belangrijke thema's die dit jaar aan bod kwamen, waren schuldhelpverlening, brandveiligheid, de bereikbaarheid van de vertrouwenspersoon, onrust op afdelingen en de gevolgen van loonstijgingen voor toeslagen. De Raad benadrukte herhaaldelijk het belang van duidelijke en begrijpelijke communicatie richting medewerkers. Tegelijkertijd werd zichtbaar dat Caparis een steeds grotere rol speelt in de uitvoering van de Participatiewet, wat leidt tot meer focus op toeleiding naar de arbeidsmarkt. Dit heeft merkbare gevolgen voor de eigen medewerkers, die zich in een veranderende werkomgeving bevinden.

De zichtbaarheid van de SW-Raad is vergroot door ledenwerving op locaties en het versturen van een nieuwsbrief, maar het werven van nieuwe leden blijft een groot knelpunt. Ondanks inspanningen leverde de ledenwerfbrief geen nieuwe aanmeldingen op, terwijl de doelgroep kleiner wordt. Dit vormt een risico voor de continuïteit van de Raad. Ook de vertegenwoordiging van gedetacheerde medewerkers blijft een aandachtspunt, omdat de verbinding tussen deze groep en Caparis niet vanzelfsprekend is.

In de overleggen met de Raad van Bestuur kwamen onder meer de sluiting van Batavus, werkgelegenheidsvraagstukken, looncommunicatie en CAO-ontwikkelingen aan bod. De Raad drong erop aan dat loonwijzigingen schriftelijk worden gecommuniceerd vanwege de impact op toeslagen. Landelijk bleef de Raad actief via Ieder(in), waarmee signalen vanuit Caparis ook op nationaal niveau onder de aandacht worden gebracht.

Terugkijkend was 2025 een actief jaar waarin de Raad haar positie verder heeft proberen te versterken. Voorzitter mw. Rommie Haarsma heeft zich hiervoor afgelopen jaren ingezet. We zijn haar veel dank verschuldigd.

Vooruitkijkend naar 2026 ligt de nadruk op het verder uitbouwen van de relatie met de directie en het versterken van de eigen organisatie. Dit doen we met onze een nieuwe voorzitter, mw. Janienke Knol, die deze ontwikkeling graag ondersteunt.

4 Jaarverslag

- Programmaverantwoording
- Resultaatanalyse
- Verplichte paragrafen BBV

4.1 Programmaverantwoording

4.1.1 Algemeen

Het bestuur van de GR SW 'FRYSLÂN' is verantwoordelijk voor één programma binnen de hoofdfunctie van de 'Sociale Voorzieningen en Maatschappelijke Dienstverlening' t.w. de *Sociale Werkvoorziening* (Wsw). Deze activiteit wordt aangeduid als het taakveld *Begeleide Participatie* binnen het *Sociaal Domein*.

De GR SW 'FRYSLÂN' heeft de uitvoering van de Wsw voor de acht aangesloten gemeenten opgedragen aan Caparis NV. In dit hoofdstuk wordt de omvang van die opdracht tot uitdrukking gebracht en de mate waarin Caparis NV die opdracht heeft kunnen realiseren. Met ingang van 1 januari 2015 is instroom in de Wsw niet meer mogelijk. Dit heeft er onder andere toe geleid dat er met ingang van 2015 geen sprake meer is van een taakstelling.

4.1.2 Ontwikkeling van binnen naar buiten

Met ingang van 2025 zijn de DVO's (dienstverleningsovereenkomsten) tussen gemeente, GR SW 'FRYSLÂN' en Caparis NV met vijf jaar verlengd. De invulling van deze DVO wordt voornamelijk gedaan tussen de gemeente en Caparis NV. Middels een kwartaalrapportage brengt Caparis NV verslag uit over onder andere bezetting, individuele ontwikkel-gesprekken en ziekteverzuim.

4.1.3 Personele bezetting

In de onderstaande tabel is de bezetting van de medewerkers weergegeven.

Personele bezetting		Realisatie 2025	Begroting 2025 na wijziging	Begroting 2025	Realisatie 2024
SW medewerkers in dienst	Fte	1.045	1.044	1.074	1.140
Aantal begeleid werken	Fte	97	98	96	102
Totaal		1.142	1.142	1.170	1.242
SW medewerkers in dienst	Se	1.125	1.124	1.155	1.229
Aantal begeleid werken	Se	107	109	106	111
Totaal		1.232	1.233	1.261	1.340

De gemiddelde bezetting voor 2025 komt uit op 1.142 fte. Ten opzichte van 2024 (1.242 fte) is zowel bij de bezetting van de medewerkers in dienst als het aantal begeleid werken, sprake van een duidelijke daling.

De daling in het aantal medewerkers binnen de Wsw is een direct gevolg van de wetswijzigingen die op 1 januari 2015 zijn ingevoerd. Sinds dat moment vindt er geen nieuwe instroom in de Wsw meer plaats, terwijl er tegelijkertijd wel sprake is van natuurlijk verloop, zoals pensionering, ontslag en overlijden. Hierdoor neemt de formatie jaarlijks verder af.

Daarnaast speelt ook de cao SW een belangrijke rol in de daling van de bezetting. Deze cao biedt medewerkers de mogelijkheid om eerder en met behoud van salarisrechten minder te gaan werken, of om gebruik te maken van uittredingsregelingen. Deze faciliteiten worden in toenemende mate benut en zorgen voor een verdere afname van het aantal beschikbare fte's.

Samen leiden deze ontwikkelingen tot een structurele daling van de personele bezetting.

4.1.4 Ziekteverzuim

In onderstaande tabel is het ziekteverzuim Sw in percentages weergegeven. In deze tabel is onderscheid gemaakt tussen lang en kort ziekteverzuim.

Ziekteverzuim SW	Realisatie 2025	Begroting 2025	Realisatie 2024
Kort	3,8%	3,1%	4,3%
Lang	12,1%	13,0%	11,5%
Totaal	15,9%	16,1%	15,8%

Het totale ziekteverzuim komt in 2025 uit op 15,9%. Hiermee blijft het verzuim iets onder de begroting van 16,1%, maar ligt het fractioneel hoger dan de realisatie in 2024 (15,8%).

Het kortdurend verzuim bedraagt in 2025 3,8%. Hoewel het kortdurend verzuim nog boven de verwachting ligt, is er een lichte verbetering zichtbaar ten opzichte van vorig jaar.

Het langdurend verzuim komt uit op 12,1%. Dit is lager dan begroot, maar een stijging ten opzichte van de realisatie van 2024.

Een belangrijke verklaring voor het structureel hoge verzuim is dat de groep medewerkers steeds ouder wordt. Sinds er vanaf 2015 geen instroom in de Wsw meer plaatsvindt, schuift de leeftijdsopbouw jaarlijks op. Een ouder wordende medewerkersgroep kent vaker langdurige gezondheidsklachten, waardoor met name het langdurend verzuim stijgt. Dit patroon zien we ook terug in de cijfers over 2025. Dit is niet alleen binnen onze organisatie zichtbaar: het hogere langdurige verzuim onder een vergrijzende werknemerspopulatie is een breed brancheverschijnsel binnen de SW-sector blijkt uit de rapportage van Cedris.

4.2 Resultaatanalyse

4.2.1 Algemeen

Het bedrijfseconomische deel van de Wsw is aan Caparis NV uitbesteed. Dat heeft tot gevolg dat een aantal zaken niet in dit jaarverslag opgenomen wordt. Het jaarverslag geeft dus geen beeld van de bedrijfsmatige aspecten van de uitvoering van de Wsw in ons werkgebied; daarvoor is ook kennisname van het jaarverslag van Caparis NV nodig.

Na het derde kwartaal was de verwachting dat er op onderdelen sprake zou zijn van een begrotingsoverschrijding hoger dan de norm van 2%. Daarom heeft er een begrotingswijziging plaatsgevonden en deze is door het bestuur van de GR SW 'FRYSLÂN' goedgekeurd op 21 november 2025.

4.2.2 Doorbelasting naar Caparis en Bijdrage GR SW 'FRYSLÂN'

Alle kosten die door de GR SW 'FRYSLÂN' worden gemaakt en direct samenhangen met de loon- en personeelskosten voor de medewerkers worden aan Caparis doorbelast.

Alleen overige kosten gemaakt in de GR SW 'FRYSLÂN', zoals de kosten van het secretariaat, de cliëntenraad en accountants- en (mogelijke) advies- en onderzoekskosten worden doorbelast aan de 8 deelnemende gemeenten.

4.2.3 Loon- en personeelskosten

De loonkosten zijn in absolute zin ten opzichte van 2024 gedaald met € 240.000. Dit komt door de uitstroom van medewerkers in dienst (95 fte in 2025).

De gemiddelde loonkosten per fte zijn echter met bijna 8,5% gestegen. De grootste oorzaken hiervan zijn de eenmalige compensatie in het kader van de cao SW (€ 688.700) en de afschaffing van het Lage Inkomensvoordeel (LIV) per 2025 (2024: € 280.354).

De GR SW 'FRYSLÂN' is voor het personeel aangesloten bij bedrijfstakpensioenfondsen Stichting Pensioenfondsen Werk en Integratie en past samen met andere rechtspersonen dezelfde pensioenregeling toe. Er is geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen, anders dan het voldoen van hogere toekomstige premies, in het geval van een tekort bij het bedrijfstakpensioenfonds.

4.3 Verplichte paragrafen BBV

4.3.1 Weerstandsvermogen, kengetallen en risicobeheersing

De vakantiegeld- en vakantiedagenverplichtingen van het personeel met een dienstverband in het kader van de Wsw, zijn niet opgenomen in de jaarrekening van de GR SW 'FRYSLÂN'. In de balans zijn, in overeenstemming met de regelgeving, geen personele verplichtingen tot uitdrukking gebracht van een jaarlijks gelijkblijvend niveau. Dit is op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) niet toegestaan.

Deze paragraaf geeft conform artikel 11 BBV inzicht in de risico's, de beschikbare weerstandscapaciteit en de financiële kengetallen

Hieronder zijn in een tabel de vanuit de BBV verplichte kengetallen weergegeven.

Verloop van de kengetallen			Realisatie	Begroting	Begroting	Realisatie
Kengetallen:			2025	2025	2025	2024
				na wijziging		
Netto schuldquote	Vaste schulden	A	1.887	1.800	0	0
	Vlottende schulden	B&C	4.136	4.000	4.000	2.088
	Fin.vaste act.	D	0	0	0	0
	Uitzettingen < 1jr	E&G	5.998	5.600	3.800	2.063
	Liquide middelen	F	25	200	200	25
	Saldo baten	H	46.760	46.749	44.224	45.175
Berekende netto schuldquote	$(A+B+C-D-E-F-G)/H$		0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor	alle verstrekte leningen					
Berekende netto schuldquote na corr. corr.	$(A+B+C-E-F-G)/H$		0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Solvabiliteitsrisico	eigen vermogen	I	0	0	0	0
	totaal passiva	J	6.023	5.800	4.000	2.088
Berekende solvabiliteit	I/J		0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Current ratio						
Vlottende activa / kort vreemd vermogen	$(E+G + F)/B\&C$		1,5	1,5	1,0	1,0

Er wordt geen weerstandsvermogen aangehouden omdat jaarlijks een positief of negatief resultaat wordt afgerekend met de (deelnemende) gemeenten. Daarnaast zijn de hiervoor beschreven risico's van dien aard dat geen eigen weerstandsvermogen noodzakelijk is.

Omdat de exploitatie in zijn geheel plaatsvindt bij Caparis NV en de GR SW 'FRYSLÂN' in die zin slechts als doorgeefluik functioneert, zijn in feite alleen de kengetallen van belang die iets zeggen over de liquiditeit en solvabiliteit van de GR SW 'FRYSLÂN'. De liquiditeit laat zien in hoeverre de onderneming in staat is om haar (directe) opeisbare verplichtingen te voldoen en wordt uitgedrukt in de current ratio: vlottende activa / kort vreemd vermogen. Per balansdatum bedraagt deze 1,5 (2024: 1,0). Dit betekent dat er op korte termijn voldoende liquiditeit is om aan de kortlopende verplichtingen te voldoen.

De solvabiliteit biedt inzicht in de mate waarin de onderneming aan haar verplichtingen kan voldoen en laat zien in hoeverre de onderneming afhankelijk is van schuldeisers. Het kengetal voor de solvabiliteit staat in bovenstaande tabel weergegeven, deze bedraagt ultimo 2025 0,0 % (2024: 0,0%). De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de GR SW 'FRYSLÂN' ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. In 2025 is een vaste schuld opgenomen op de balans. Dit betreft echter geen externe lening, maar de opbouw van twee verplichtingen aan personeel: voorziening spaarverlof en RVU. Deze verplichtingen worden BBV-technisch gekwalificeerd als vaste schulden, maar zijn intern gedekt en brengen geen financieringsrisico met zich mee. De GR SW 'FRYSLÂN' heeft gelijke vorderingen en schulden en tevens zijn de baten in enig jaar zodanig dat de druk van de schuldenlast nagenoeg te verwaarlozen is. Dit blijkt ook uit de berekende netto schuldquote van 0,0 % (waar vanuit de VNG (Vereniging van Nederlandse Gemeenten) een signaalwaarde van 100% wordt gehanteerd).

4.3.2 Onderhoud kapitaalgoederen

De GR SW 'FRYSLÂN' beschikt niet over kapitaalgoederen, deze behoren toe aan Caparis NV.

4.3.3 Financiering

In eerdere jaren trad de GR SW Fryslân op als financier door onder gunstige voorwaarden door te lenen aan Caparis NV. Deze constructie was in 2025 niet van toepassing.

4.3.4 Verbonden partijen

De GR SW 'FRYSLÂN' heeft als uitvoerend Sw-bedrijf Caparis NV te Drachten aangewezen. Hiermee wordt een contractuele relatie onderhouden. Er is geen bestuurlijke verbondenheid. De aandelen van Caparis NV zijn in handen van vier van de in de GR SW 'FRYSLÂN' deelnemende gemeenten, namelijk Heerenveen, Leeuwarden, Opsterland en Smallingerland. De GR SW 'FRYSLÂN' heeft derhalve geen verbonden partijen in de zin van het BBV.

4.3.5 Bedrijfsvoering

De GR SW 'FRYSLÂN' heeft geen zelfstandige inhoudelijke bedrijfsvoering, maar is formeel werkgever van de SW medewerkers. Caparis NV is materieel werkgever van de inwoners van de aangesloten gemeenten. De feitelijke bedrijfsvoering vindt plaats binnen Caparis NV. De personeels- en salaris administratie, HR activiteiten en de daaraan gekoppelde processen en systemen worden via Caparis NV geregeld. Feitelijk is van bedrijfsvoering binnen de GR SW 'FRYSLÂN' geen sprake, behalve het beheersen van personele en financiële processen. Deze processen worden extern getoetst door de accountant van Caparis NV.

De activiteiten die gedaan worden vanuit Caparis NV voor de GR SW 'FRYSLÂN' zijn zoals hiervoor beschreven. Bij de dienstverleningsovereenkomsten tussen Caparis en de GR SW 'FRYSLÂN' 2025-2029 is een beschrijving van deze activiteiten toegevoegd als addendum.

Met de provincie Fryslân is goed contact in verband met het financieel toezichtkader voor gemeenschappelijke regelingen. De richtlijnen die daarvoor worden afgegeven zijn onderdeel van de systematiek van begroting en jaarrekening van de GR SW 'FRYSLÂN'.

Wet open overheid

De openbaarheidsparagraaf is een nieuwe verplichte paragraaf in het jaarverslag. De verplichting komt voort uit het besluit tot actieve openbaarmaking van informatie, de plannen ter verbetering van de informatiehuishouding bij de overheid op grond van de Wet open overheid (hierna: Woo) dat bepaalt dat een bestuursorgaan in de jaarlijkse begroting en verantwoording aandacht besteedt aan de beleidsvoornemens en uitvoering van de Woo.

Nadat de GR SW 'FRYSLÂN' begin 2022 door het ministerie is geïnformeerd over de invoering van de Woo is een inventarisatie gemaakt wat de nieuwe wetgeving betekent voor de GR SW 'FRYSLÂN'. Hieruit zijn een aantal thema's benoemd die gerealiseerd moeten worden.

- De informatiehuishouding
- Actieve openbaarmaking
- Passieve openbaarmaking.
- Contactpersoon Woo
- Openbaarheidsparagraaf

Deze thema's worden in de praktijk ook toegepast en uitgevoerd.

De informatiehuishouding

Voor het realiseren van een transparante informatiehuishouding t.a.v. bestuurlijke aangelegenheden worden een aantal maatregelen genomen. Informatie wordt overzichtelijk gearchiveerd, is toegankelijk en beschikbaar voor actieve en passieve openbaarmaking.

Actieve openbaarmaking

Informatie m.b.t. bestuursaangelegenheden worden, voor zover deze openbaar gemaakt mogen worden, gepubliceerd op de website van de gemeente Smallingerland. De website zal hiervoor ingericht worden.

Het volgende wordt gepubliceerd:

Openbaarmaking	
Documenten	AB
Vergaderstukken	X
Verslagen	X
Agenda	X
Besluitenlijst	X

Passieve openbaarmaking

Onder passieve openbaarmaking wordt verstaan het openbaar maken van informatie naar aanleiding van een verzoek (Woo-verzoek) uit de samenleving. Voor het indienen van een Woo-verzoek wordt de mogelijkheid geboden op de website. Een Woo-verzoek kan digitaal of per post ingediend worden. Een Woo-verzoek wordt in behandeling genomen en afgehandeld door de contactpersoon.

Contactpersoon Woo

De Woo schrijft voor dat ieder bestuursorgaan één of meer contactpersonen heeft om vragen van burgers te beantwoorden over beschikbaarheid van publieke informatie. Bij de GR SW 'FRYSLÂN' is de ambtelijk secretaris de contactpersoon. De contactpersoon is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Woo en verzorgt de afhandeling van de Woo verzoeken.

4.3.6 Rechtmatigheid

Wijziging regelgeving

De regelgeving over de rechtmatigheid in de jaarrekening vraagt om een scherpe afbakening van het rechtmatigheidsbegrip bij gemeenschappelijke regelingen (GR). Rechtmatigheid is een juridische term, die aangeeft dat een (voorgenomen) handelwijze in overeenstemming is met de geldende regels en besluiten. Het begrip rechtmatigheid in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording is echter een minder omvattend begrip. Bij rechtmatigheid in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording bestaat er een duidelijke relatie met het financiële beheer en de vaststelling of deze in overeenstemming met de wet- en regelgeving zijn. Het gaat hierbij zowel om externe regelgeving als de eigen regels en verordeningen. Er moet immers worden verantwoord dat baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dit betekent dat het noodzakelijk is om te komen tot vastlegging van een normenkader en deze ook ter kennis te brengen aan het bestuur van de GR SW 'FRYSLÂN'. In de bijlage 'Normenkader Rechtmatigheid' wordt een overzicht gegeven van de thans bekende, op de GR SW 'FRYSLÂN' van toepassing zijnde, wet- en regelgeving. Omdat de uitvoering van de activiteiten is opgedragen aan Caparis NV, blijkt het normenkader van de in de GR SW 'FRYSLÂN' blijvende activiteiten beperkt.

Vanaf begrotingsjaar 2023 heeft er een verandering plaatsgevonden in de verantwoordelijkheden met betrekking tot de rechtmatigheid van de jaarrekening van gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen. Niet langer is het de accountant die vaststelt dat in lijn met wet- en regelgeving wordt gehandeld, maar is het bestuur aan zet. In het jaarverslag is een rechtmatigheidsverantwoording opgenomen, afgegeven door het bestuur. Hiervoor is het verplichte model gehanteerd, zoals deze in de wetgeving is voorgeschreven.

Kaderstelling

De commissie BBV heeft een Kadernota Rechtmatigheid 2025 uitgebracht, waarin het belang van de rechtmatigheid en de onderlinge verantwoordelijkheden nader zijn uitgelegd. Tevens bevat deze kadernota stellige uitspraken en aanbevelingen. Met stellige uitspraken geeft de commissie een interpretatie van de regelgeving die leidend is. Dit betekent dat stellige uitspraken gevolgd worden. Indien de GR SW 'FRYSLÂN' toch een afwijkende interpretatie heeft gekozen, dan hebben we dit expliciet gemotiveerd en is dit kenbaar gemaakt in de jaarstukken.

Het bestuur krijgt de bevoegdheid om de grenzen vast te stellen waarboven er in de rechtmatigheidsverantwoording melding moet worden gemaakt van intern geconstateerde onrechtmatigheden en onduidelijkheden. Het bestuur van de GR SW 'FRYSLÂN' heeft besloten een verantwoordingsgrens te hanteren van 2% van de totale omvang van de lasten exclusief toevoegingen aan reserves. Dit is in overeenstemming met de maximale grens die de Kadernota Rechtmatigheid voorschrijft (In de Kadernota Rechtmatigheid 2024 was dit 3%). Voor 2025 bedraagt deze grens € 938.320. Verder heeft het bestuur besloten voor wat betreft de rapporteringsgrens ten aanzien van de geconstateerde afwijkingen (fouten of onduidelijkheden) aan te sluiten bij het drempelbedrag voor Europees aanbesteden bij levering en diensten voor decentrale overheden (€216.000).

Met de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording, waarbij het verantwoorden en toelichten centraal staat, is het mogelijk om vooraf afspraken te maken met het bestuur van de GR SW 'FRYSLÂN' welke begrotingsonrechtmatigheden als gevolg van overschrijding van lasten en/of investeringen als acceptabel (passend in het beleid) worden beschouwd (dus wel onrechtmatig, maar acceptabel). Deze afspraken zijn in de financiële verordening ex art. 212 Gemeentewet Gemeenschappelijke Regeling Sociale Werkvoorziening Fryslân 2024 vastgelegd. Uitgangspunt is dat iedere afwijking van de begroting als onrechtmatig wordt beschouwd.

Afwijkingen worden als acceptabel aangemerkt in de volgende situaties:

- a) Er is sprake van een overschrijding waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren.
- b) Er is sprake van een overschrijding op een open-einde regeling.
- c) De overschrijding is geautoriseerd door middel van de vaststelling van een tussentijdse rapportage.
- d) Gerealiseerde inhoudelijke prestaties die in de begroting taakstellend zijn opgenomen minder dan 20% afwijken van de betreffende doel/taakstelling.

4.3.7 Begrotingsrechtmatigheid

Bij de rechtmatigheidsverantwoording vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. Financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting. Als blijkt dat de gerealiseerde bedragen hoger zijn dan de, ook na de laatste begrotingswijziging, geraamde bedragen dan kan er sprake zijn van onrechtmatige uitgaven (begrotingsonrechtmatigheid) aangezien deze lasten buiten het budgetrecht van het bestuur tot stand zijn gekomen. De GR heeft voor de afweging hiervan onderstaande stappenplan begrotingsrechtmatigheid gevolgd zoals deze is opgenomen in de Kadernota Rechtmatigheid 2025.

- **Stap 1:** omdat strikt genomen alle afwijkingen van de begroting, begrotingsonrechtmatigheden zijn, deze verzamelen ten behoeve van de rechtmatigheidsverantwoording door het bestuur. Bijvoorbeeld alle bestedingen boven het begrotingsbedrag zijn strikt genomen onrechtmatig;
- **Stap 2:** beoordelen of het totaal aan afwijkingen, fouten en onduidelijkheden (ieder afzonderlijk) ten aanzien van het begrotings-, voorwaarden- en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium boven de door het bestuur van de GR vastgesteld verantwoordingsgrens komen.

Bij ja:

- **Stap 3:** totaal van alle begrotingsonrechtmatigheden vermelden in de rechtmatigheidsverantwoording.
- **Stap 4:** vaststellen en aangeven welke begrotingsonrechtmatigheden passen binnen het door het bestuur van de GR vastgestelde beleid. Deze begrotingsonrechtmatigheden moeten bij de toelichting op de baten en lasten in de jaarrekening en bij de programma's en investeringen meer uitgebreid worden toegelicht. In de rechtmatigheidsverantwoording wordt daar naar verwezen.
- **Stap 5:** resultaat: resterende begrotingsonrechtmatigheden in de rechtmatigheidsverantwoording toelichten. Hierover legt het bestuur in de rechtmatigheidsverantwoording verantwoording af en kan dit bij het besluit over het vaststellen van de jaarrekening worden betrokken.
- **Stap 6:** overeenkomstig de afspraken met het bestuur van de GR aanvullende informatie opnemen in de paragraaf bedrijfsvoering

Bij nee:

Stap 3: overeenkomstig de afspraken met het bestuur van de GR aanvullende informatie opnemen in de paragraaf bedrijfsvoering

Op 21 november 2025 is een begrotingswijziging aan het bestuur voorgelegd. Aanleiding hiervoor was de verwachting dat op meerdere onderdelen sprake zou zijn van een begrotingsoverschrijding

die uitkwam boven de door het bestuur vastgestelde norm van 2%. Om te voorkomen dat de begroting formeel zou worden overschreden, is voorgesteld om zowel de totale lasten als de totale baten te verhogen. Hieronder worden de belangrijkste oorzaken toegelicht.

Regeling Vervroegde Uittreding (RVU)

Vanuit de regelgeving van de BVV werd het noodzakelijk om een voorziening te treffen voor de Regeling Vervroegde Uittreding (RVU). Deze regeling biedt medewerkers de mogelijkheid om eerder met pensioen te gaan, waarbij de GR SW 'FRYSLÂN' een maandelijkse uitkering verstrekt totdat de medewerker de AOW-leeftijd bereikt. Omdat voor deze verplichtingen in eerdere jaren geen voorziening was opgenomen, moest de totale last in één keer worden verantwoord in 2025.

Dit leidde tot een aanvullende last van € 892.000, waarvoor in de oorspronkelijke begroting geen ruimte was gereserveerd; in de gewijzigde begroting was hiervoor € 1.000.000 opgenomen.

Eenmalige compensatie

Bij het opstellen van de begroting voor 2025 (begin 2024) was rekening gehouden met reguliere cao-verhogingen. Later in het traject werd echter een eenmalige compensatie toegekend aan medewerkers. Deze had een forse impact op de personeelslasten.

De extra kosten die hiermee gemoeid waren, werden geraamd op € 800.000 (realisatie € 689.000), bovenop de reeds begrote personeelslasten. Omdat deze compensatie niet was voorzien, ontstond een structurele afwijking ten opzichte van de oorspronkelijke begroting.

Spaarverlof

Medewerkers hebben de mogelijkheid om langdurig verlof op te bouwen. In voorgaande jaren werd hiervoor geen voorziening getroffen, maar in 2025 werd dit wel noodzakelijk geacht in verband met de oplopende verplichtingen.

Hierdoor moest in 2025 een bedrag van € 996.000 ineens ten laste van het resultaat worden gebracht. Ook hiervoor was in de oorspronkelijke begroting geen ruimte opgenomen; in de gewijzigde begroting was hiervoor € 800.000 opgenomen. In de gewijzigde begroting waren per abuis de bijbehorende sociale lasten niet meegenomen (€230.000).

Besluitvorming en effect op de begroting

Het bestuur heeft in november ingestemd met het voorstel om een begrotingswijziging door te voeren. Hiermee zijn de totale lasten én de totale baten verhoogd van € 44.324.000 naar € 46.749.000.

Uit de interne controle zijn een lastenoverschrijding en een (daar rechtstreeks aan gerelateerde) batenoverschrijding van € 167.000 geconstateerd. Deze overschrijding van € 167.000 valt echter binnen de verantwoordingsgrens van 2% van de totale lasten exclusief toevoegingen aan reserves, waardoor deze constatering geen gevolgen heeft voor de rechtmatigheidsverantwoording.

5 Jaarrekening

- Balans
- Overzicht van baten en lasten
- Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling
- Toelichting op de balans
- Toelichting op het overzicht van baten en lasten
- Kengetallen

5.1 Balans per 31 december 2025 (na resultaatbestemming)

Balans per 31 december (na resultaatbestemming)

x € 1.000

	2025	2024
ACTIVA		
Vaste activa		
Financiële vaste activa	0	0
- overige langlopende leningen	0	0
Totaal vaste activa	0	0
Vlottende activa		
Uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar:	5.998	2.063
Vorderingen op openbare lichamen	148	560
Uitzettingen in 's Rijks schatkist (< 1 jaar)	4.481	1.387
Overige vorderingen	1.369	116
Totaal vlottende activa	5.998	2.063
Liquide middelen:	25	25
Banksaldi	25	25
Totaal liquide middelen	25	25
Totaal Activa	6.023	2.088
PASSIVA		
Vaste passiva		
Eigen vermogen	0	0
Voorzieningen	1.887	0
Totaal vaste passiva	1.887	0
Vlottende passiva		
Netto-vlottende schulden met een looptijd korter dan één jaar:	4.136	2.088
Overige schulden	4.136	2.088
Totaal vlottende passiva	4.136	2.088
Totaal Passiva	6.023	2.088

5.2 Overzicht van baten en lasten 2025

x € 1.000

	Realisatie 2025	Begroting 2025 na wijzi- ging	Begroting 2025	Realisatie 2024
Baten				
Bijdrage GR-gemeenten	26	28	30	56
Doorbelasting aan Caparis	46.734	46.721	44.194	45.119
Totaal baten	46.760	46.749	44.224	45.175
Lasten				
Lonen en sociale lasten Sw	44.046	43.968	42.822	44.286
Vervoerskosten Sw	659	686	1.228	748
Overige CAO gerelateerde kosten	2.185	2.067	244	263
Overige kosten GR	26	28	30	56
Totaal lasten	46.916	46.749	44.324	45.353
Financieringsfunctie				
Rentebaten	-156	0	-100	-178
Totaal financieringsfunctie	-156	0	-100	-178
Resultaat baten, lasten en financiering	0	0	0	0
Resultaatbestemming	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	0	0	0	0

5.3 Overzicht van baten en lasten per taakveld 2025

x € 1.000		Realisatie 2025	Begroting 2025 na wijziging	Begroting 2025	Realisatie 2024
Taakveld					
0. BESTUUR EN ONDERSTEUNING					
0.4	Overhead				
	Inkomstenoverdrachten - overige overheden	0	0	0	0
	Inkomstenoverdrachten - gemeenten	26	28	30	56
	totaal baten	26	28	30	56
	Salarissen en sociale lasten	0	0	0	0
	Overige goederen en diensten	26	28	30	56
	totaal lasten	26	28	30	56
	Totaal overhead	0	0	0	0
0.5	Treasury				
	Inkomstenoverdrachten - overige overheden	0	0	0	0
	totaal baten	0	0	0	0
	Toegerekende reële en bespaarde rente	0	0	0	0
	totaal lasten	0	0	0	0
	Totaal treasury	0	0	0	0
0.10	Mutaties reserves				
	onttrekkingen	0	0	0	0
	stortingen	0	0	0	0
	Totaal mutaties reserves	0	0	0	0
Totaal taakveld 0. BESTUUR EN ONDERSTEUNING		0	0	0	0
Taakveld					
6. SOCIAAL DOMEIN					
6.4	Begeleide participatie				
	Inkomstenoverdrachten - overige overheden	46.734	46.721	44.194	45.119
	Inkomstenoverdrachten - gemeenten	0	0	0	0
	totaal baten	46.734	46.721	44.194	45.119
	Salarissen en sociale lasten	46.890	46.721	44.294	45.297
	Inkomstenoverdrachten - overige overheden	-156	0	-100	-178
	totaal lasten	46.734	46.721	44.194	45.119
Totaal taakveld 6 SOCIAAL DOMEIN		0	0	0	0

5.4 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

Het bestuur van het rechtspersoonlijkheid bezittend openbaar lichaam GR SW 'FRYSLÂN' heeft in zijn aanwijzingsbesluit van 27 februari 2002 Caparis NV aangewezen als rechtspersoon ten behoeve van de uitvoering van de Wsw in de zin van artikel 2 lid 3 van deze wet.

De kosten die door de GR SW 'FRYSLÂN' worden gemaakt en direct samenhangen met de loonkosten voor medewerkers worden aan Caparis NV doorbelast. Zoals in de fair deal afgesproken worden alleen de overige kosten gemaakt door de GR SW 'FRYSLÂN' evenredig naar de 8 deelnemende gemeenten doorbelast.

De jaarrekening is opgesteld in duizenden euro's. In hoofdstuk 6, bij de vaststelling van de jaarrekening, wordt het voorstel tot resultaatbestemming weergegeven. De begroting 2025 is in het overzicht van baten en lasten weergegeven.

Op 21 november 2025 is een begrotingswijziging voorgelegd aan het bestuur omdat de verwachting was dat er op onderdelen sprake zou zijn van een begrotingsoverschrijding hoger dan de norm van 2% die was vastgesteld door het bestuur in de vergadering van 4 juli 2024

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

1. Continuïteitsveronderstelling

De jaarrekening is opgesteld onder de veronderstelling van continuïteit van de organisatie en diens activiteiten.

De uitvoering van de Wsw wordt door Caparis rechtstreeks met de gemeenten, die in de GR SW 'FRYSLÂN' verenigd zijn, geregeld. Hiervoor zijn zgn. dienstverleningsovereenkomsten afgesloten. Afgesproken is dat Caparis alle lasten van de GR SW 'FRYSLÂN' gaat betalen, voor personeel uit de gemeenten waarmee een DVO is afgesloten. Hierdoor ontstaat er geen tekort binnen de GR SW 'FRYSLÂN' en is de continuïteit gewaarborgd.

In 2025 zijn er met de gemeenten nieuwe dienstverleningsovereenkomsten gesloten voor de periode 2025-2029.

2. Schattingen

Om de grondslagen en de regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de leiding van de gemeenschappelijke regeling over verschillende zaken zich een oordeel vormt, en dat de leiding schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het op grond van het BBV vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

3. Vergelijking met voorgaand jaar:

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaand jaar.

4. Stelsel en toerekening

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door het bestuur op 4 juli 2024 de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld. Aansluitend op dit aanwijzingsbesluit is de bedrijfsvoeringsregeling d.d. 21.08.2019 van toepassing.

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, voor zover het BBV niet anders voorschrijft. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende verlofaanspraken.

5. Rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid. Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet;
- De financiële rechtmatigheid het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
 - Voor het voorwaardencriterium bestaat de norm uit het normenkader;
 - Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en onderschrijdingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan de raad zijn gemeld.
 - Ten aanzien van het M&O criterium is de nota M&O beleid van onze organisatie leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.

- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV alsmede onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat:
 - Een verantwoordingsgrens van 2 % (zijnde € 938.320) is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
 - Een rapporteringstolerantie van € 216.000 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

Balans

Financiële vaste activa

Waardering vindt plaats op basis van de verkrijgingsprijs verminderd met eventuele duurzame waardeverminderingen en aflossingen.

Vlottende activa

De uitzettingen en overlopende activa worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen. De uitzettingen hebben een rente typische looptijd van één jaar of korter. Onder de vlottende activa zijn ook de uitzettingen opgenomen die betrekking hebben op het schatkistbankieren.

Liquide middelen

De liquide middelen worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste schulden

De vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met de reeds gedane aflossingen. Vaste schulden hebben een rente typische looptijd van één jaar of langer.

Netto vlottende schulden

De vlottende schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overzicht van baten en lasten

Bijdrage GR-Gemeenten

Deze post omvat de doorberekende overige kosten aan de 8 deelnemende gemeenten.

Doorbelasting aan Caparis

Deze post omvat het saldo van alle integraal aan Caparis NV doorberekende loonkosten van het personeel.

Lonen Wsw

Onder de lonen worden de loonkosten van de medewerkers verantwoord. Onder loonkosten wordt verstaan het brutobedrag van de aan het boekjaar toe te rekenen lonen, waarvan het vakantiegeld en de eindejaarsuitkering onderdeel uitmaken.

Sociale lasten en pensioenpremies

De sociale lasten betreffen de ter zake van de werknemersverzekeringen verschuldigde werkgeverslasten, alsmede het werkgeversaandeel in de pensioenvoorziening. Eveneens worden de aan het boekjaar toe te rekenen ziekengelden, WAO-uitkeringen e.d. hieronder tot uitdrukking gebracht.

Vervoerskosten

Vervoerskosten Sw betreft de woon-werkvergoeding die uit hoofde van de cao moet worden betaald aan de medewerkers. Deze kosten worden doorbelast aan Caparis NV.

CAO gerelateerde kosten

De overige cao-gerelateerde kosten Sw betreffen kosten die direct uit de cao Sw voortvloeien en hebben betrekking op onder andere spaarverlof, reservering regeling vervroegd uittreden (RVU), jubilea en de vergoeding vakbondscontributie.

Overige kosten GR SW 'FRYSLÂN'

De kosten voor het secretariaat, de cliëntenraad, de accountant en de advieskosten, zijn onder de overige kosten GR opgenomen en behoren tot de overhead.

Rente- en overige kosten

De rentekosten worden berekend op basis van werkelijke kosten.

Vennootschapsbelasting

Door de GR SW 'FRYSLÂN' is bij de belastingdienst aangegeven dat met geen van de activiteiten structurele overschotten worden behaald en dat er derhalve geen sprake is van winststreven. Op grond daarvan vormt de GR SW 'FRYSLÂN' met geen van de activiteiten een onderneming in de zin van de Wet op de Vennootschapsbelasting.

De belastingdienst heeft aangegeven zich met dit standpunt te kunnen verenigen en heeft daarbij verder aangegeven dat de ondernemingstoets, waaronder de toets aan het winststreven, jaarlijks dient plaats te vinden.

5.5 Toelichting op de balans

Vaste activa

In 2025 zijn geen (financiële) vaste activa aanwezig. De aan Caparis NV verstrekte langlopende lening was in 2023 volledig afgelost en er hebben in het verslagjaar geen nieuwe verstrekkingen van leningen plaatsgevonden.

Vlottende activa

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar <i>x € 1.000</i>	2025	2024
Vorderingen op openbare lichamen	148	560
Uitzettingen in 's Rijks schatkist (< 1 jaar)	4.481	1.387
Overige vorderingen	1.369	116
Totaal	5.998	2.063

De vorderingen op openbare lichamen bestaan uit:

- Het van de gemeenten te vorderen bedrag over 2025 ad. € 26.167 (2024: € 56.045)
- Nog te ontvangen ziekengeld ad. €121.821 (2024: € 223.665)

De uitzettingen in 's Rijks schatkist ad. € 4.481.000 (2024: € 1.387.000) hebben betrekking op de verplichte deelname van de GR SW 'FRYSLÂN' aan het zogeheten 'schatkistbankieren'.

Hierbij worden de (tijdelijk) overtollige liquide middelen dagelijks 'gestald' in een rekening-courantfaciliteit met de Rijksoverheid. De Bank Nederlandse Gemeenten biedt de faciliteit dat het saldo dagelijks automatisch wordt afgeroomd. De belangrijkste geldstromen van de GR SW 'FRYSLÂN' lopen dan ook via deze bank.

Vanuit financieel beheer zijn eerder en hogere voorschotten vanuit de NV betaald aan de GR. Het aanhouden van liquide middelen bij schatkistbankieren levert hogere rentebaten op.

Het is toegestaan om een drempelbedrag aan overtollige middelen buiten de rekening-courantfaciliteit aan te houden. De hoogte van dit drempelbedrag is afhankelijk van de begrotingsomvang van de GR SW 'FRYSLÂN'. De drempel is voor 2025 berekend op € 884.480 (2,0% van € 44.224.000).

De drempel is 2,0% van het begrotingstotaal indien het begrotingstotaal lager is dan € 500 miljoen, waarbij het drempelbedrag minimaal € 1 miljoen bedraagt. Het gemiddelde saldo over alle vier kwartalen van 2025 is met € 231.719 lager dan het gestelde drempelbedrag.

De overige vorderingen hebben betrekking op:

- Voorschotten met betrekking tot het fietsenplan en FiscFree ad € 93.997 (2024: 103.308)
- Vooruitbetaalde kosten voor vervoersabonnementen en overlopende posten per saldo ad € 16.505 (2024: € 9.736)
- Rekening-courant NV ultimo 2025 € 1.258.748 (Eind 2024 was dit een schuld)

De overige vorderingen zijn tegen nominale waarden opgenomen. Het betreffen actuele (berekende) vorderingen waarvan op het moment van het opmaken en vaststellen van deze vorderingen, geen risico's bekend zijn over het niet binnenkomen van de bedragen. Bij de waardering van de vlottende activa is derhalve geen risico van oninbaarheid.

Liquide middelen

Liquide middelen <i>x € 1.000</i>	2025	2024
- banksaldi	25	25
Totaal	25	25

De liquide middelen van de GR SW 'FRYSLÂN' worden aangehouden bij de BNG (€ 25.000).

Vaste passiva

Voorzieningen <i>(x € 1.000)</i>	Spaarverlof	RVU	Totaal
Boekwaarde 1-1	0	0	0
Bij: Dotaties	996	892	1.887
Af: Onttrekkingen	0	0	0
Af: Vrijval	0	0	0
Boekwaarde 31-12	996	892	1.887

In 2025 zijn twee voorzieningen opgenomen op de balans: voorziening spaarverlof en RVU.

Spaarverlof

Voor het spaarverlof is een voorziening opgenomen, omdat sprake is van een arbeidsgelateerde verplichting waarvan de omvang en het moment van afwikkeling niet vaststaan. De commissie BBV heeft toegelicht dat spaarverlof een verplichting betreft met een niet-gelijke en moeilijk voorspelbare opbouw en afbouw, waardoor het vormen van een voorziening verplicht is op grond van artikel 44 BBV. Het gespaarde verlofsaldo kan bovendien in de tijd groeien en niet-verjaarde rechten kunnen op een later moment tot lasten leiden.

RVU

Daarnaast is een voorziening RVU (Regeling Vervroegd Uittreden) gevormd. Op het moment dat de organisatie een juridische of feitelijke verplichting aangaat richting medewerkers die gebruikmaken van de RVU-regeling, ontstaat een toekomstige betalingsverplichting. De omvang en het tijdstip van deze verplichting zijn onzeker en worden in latere jaren tot uitbetaling gebracht. Daarmee voldoet de RVU aan de BBV-criteria voor het opnemen van een voorziening voor verplichtingen en risico's.

Langlopende schulden

Per 31 december 2025 staan er geen langlopende schulden meer op de balans. Alle in voorgaande jaren opgenomen verplichtingen met een looptijd langer dan één jaar waren in 2023 volledig afgelost. Hierdoor bedraagt de post langlopende schulden ultimo boekjaar € 0. Er zijn tevens geen nieuwe langlopende verplichtingen aangegaan.

VLOTTENDE PASSIVA

Netto vlottende schulden met een rente- typische looptijd van korter dan één jaar <i>x € 1.000</i>	2025	2024
- overige kasgeldleningen	0	0
- overige schulden	4.136	2.088
Totaal	4.136	2.088

Bij de overige schulden zijn de volgende bedragen opgenomen:

- te betalen loonheffing en pensioenpremies € 1.456.040 (2024: 1.142.000);
- te betalen btw € 2.539.861 (eind 2024 was dit een vordering)
- op balansdatum te betalen - en vooruit ontvangen posten, waaronder crediteuren ad € 11.428 (2024 € 1.631) en nog te betalen kosten ad. € 104.000 (2024 € 129.000);
- Rekening-courant NV is ultimo 2025 opgenomen onder de vorderingen (2024: € 803.400).
- Overige inhoudingen personeel ad. € 24.186 (2024: € 12.700)

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Dienstverleningsovereenkomsten met de aangesloten gemeenten

Als gevolg van de gemaakte afspraken in de fairdeal tussen de 8 gemeenten en Caparis NV is de relatie tussen de GR SW 'FRYSLÂN' en de 8 gemeenten sterk veranderd. Er heeft een herstructurering van de dienstverlening aan de gemeenten plaats gevonden, deze verloopt nu rechtstreeks vanuit Caparis NV. Sinds 2020 is enkel nog Sw-personeel in dienst van de GR SW 'FRYSLÂN'. De ambtenaren die nog in dienst waren van de GR SW 'FRYSLÂN', zijn per 1 januari 2020 in dienst gekomen bij Caparis NV. Alle kosten die door de GR SW 'FRYSLÂN' worden gemaakt en direct samenhangen met de loonkosten voor medewerkers worden aan Caparis NV doorbelast. Zoals in de fair deal afgesproken worden alleen de overige kosten gemaakt door de GR SW 'FRYSLÂN' evenredig naar de 8 deelnemende gemeenten doorbelast.

Vakantiegeld en -dagen

De opgebouwde rechten met betrekking tot het vakantiegeld bedragen € 1.374.602 (2024: € 1.383.868).

De waarde van de niet gepassiveerde verlofrechten bedraagt per einde boekjaar € 2.646.033 (122.919 uren). In 2024 was dit bedrag € 2.511.755 (118.200 uren). Deze stijging hangt samen met het ziekteverzuim: zieke medewerkers bouwen wél verlof op, maar nemen tijdens hun ziekteperiode geen verlof op, waardoor het saldo toeneemt.

Bij de bepaling van de reservering voor 2026 is vervolgens rekening gehouden met een gemiddelde loonverhoging (5,4%).

5.6 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Overige bedrijfsopbrengsten

Dit betreffen de loonkosten van het gedetacheerde personeel wat is doorbelast aan Caparis NV en de aan de gemeenten doorberekende overige kosten.

Lonen, salarissen en sociale lasten SW

Lonen, salarissen en sociale lasten SW x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2025 na wijziging	Begroting 2025	Realisatie 2024
Loonkosten	35.335	35.614	34.686	36.604
Sociale lasten	6.197	6.156	5.995	6.236
Pensioenpremie	3.117	3.078	2.998	3.105
Ontvangen ziekengeld/WAO/LIV	-603	-879	-856	-1.660
Totaal	44.046	43.968	42.822	44.286
Sw-medewerkers in dienst in fte	1.045	1.044	1.074	1.140
Gemiddelde loonkosten per fte	42.135	42.100	39.872	38.847
Sw-medewerkers in dienst in se	1.125	1.124	1.155	1.229
Gemiddelde loonkosten per se	39.143	39.132	37.061	36.020

In 2025 was de gemiddelde bezetting 1.142 fte's, waarvan 97 fte's begeleid werken (2024: 1.242 fte's, waarvan 102 fte begeleid werken). De begeleid werken medewerkers staan niet bij de GR op de loonlijst en zijn dan ook niet meegenomen in bovenstaande tabel.

In 2025 zijn de totale loonkosten lager uitgevallen dan in 2024. Deze daling wordt voornamelijk verklaard door de uitstroom van medewerkers, waardoor het aantal fte's is afgenomen ten opzichte van het voorgaande jaar (-100 fte).

Ondanks de lagere totale loonkosten zijn de gemiddelde loonkosten per fte in 2025 juist significant gestegen. Dit komt met name door:

- Eenmalige compensatie in het kader van de cao SW, die in 2025 is uitgekeerd (€ 689.000). Deze compensatie is via een begrotingswijziging verwerkt, omdat deze nog niet bekend was ten tijde van het opstellen van de oorspronkelijke begroting;
- De afschaffing van het Lage Inkomensvoordeel (LIV) per 2025, waardoor de organisatie minder loonkostenvoordelen heeft kunnen benutten (2024: € 280.000).

Vervoerskosten

Vervoerskosten <i>x € 1.000</i>	Realisatie 2025	Begroting 2025 na wijziging	Begroting 2025	Realisatie 2024
Vervoerskosten Sw	659	686	1.228	748
Totaal	659	686	1.228	748

Deze vervoerskosten Sw bestaan uit de vervoerskosten van medewerkers die zijn aangewezen op de woon-werkvergoeding die uit hoofde van de cao moet worden betaald. De kosten van collectief vervoer worden rechtstreeks bij Caparis NV in rekening gebracht.

De vervoerskosten zijn in 2025 lager uitgevallen dan in 2024, voornamelijk als gevolg van de uitstroom van medewerkers. In de oorspronkelijke begroting waren de vervoerskosten echter per abuis te hoog geraamd. In de gewijzigde begroting is deze onjuistheid gecorrigeerd en het bedrag aangepast (€-540.000) aan de actuele inzichten.

CAO gerelateerde kosten

Overige CAO gerelateerde kosten <i>x € 1.000</i>	Realisatie 2025	Begroting 2025 na wijziging	Begroting 2025	Realisatie 2024
Overige CAO gerelateerde kosten	2.185	2.067	244	263
Totaal	2.185	2.067	244	263

De cao gerelateerde kosten hebben betrekking op de verplichte uitgaven op basis van de cao. Hieronder vallen onder andere de vergoedingen voor jubilea- en overlijdensuitkeringen.

Op grond van een uitspraak van de commissie BBV zijn de eisen met betrekking tot het vormen van verplichtingen voor RVU en spaarverlof gewijzigd. Om die reden zijn deze bedragen apart inzichtelijk gemaakt en is in 2025 sprake van een inhaaleffect.

Er zijn een voorziening voor de RVU (€ 892.000) en voor het spaarverlof (€ 996.000) opgenomen. Deze verplichtingen waren ten tijde van het opstellen van de oorspronkelijke begroting nog niet bekend en is daarom later verwerkt in de gewijzigde begroting.

Overige kosten GR SW 'FRYSLÂN'

Overige kosten GR <i>x € 1.000</i>	Realisatie 2025	Begroting 2025 na wijziging	Begroting 2025	Realisatie 2024
Overige kosten GR	26	28	30	56

Onder deze post zijn de direct door de GR SW 'FRYSLÂN' gemaakte kosten opgenomen, waaronder de kosten van het secretariaat, de cliëntenraad en de accountants- en (mogelijke) advies- en onderzoekskosten. Deze kosten komen ten laste van het resultaat van de GR SW 'FRYSLÂN'.

In 2024 waren er extra kosten (€ 27.000) gemaakt voor het inwinnen van fiscaal advies en begeleidingskosten in het kader van de nieuwe DVO's voor 2025-2029 en werkzaamheden in het kader van de wetswijziging gemeenschappelijke regelingen.

In 2025 zijn deze extra kosten niet opnieuw gemaakt en waren de overige kosten GR SW 'FRYSLÂN' weer terug op het gebruikelijke niveau.

Financieringsfunctie

Financieringsfunctie <i>x € 1.000</i>	Realisatie 2025	Begroting 2025 na wijziging	Begroting 2025	Realisatie 2024
Rente leningen	0	0	0	0
Rente rekening courant	0	0	0	-178
Doorbelaste rentekosten	-156	0	-100	0
Totaal	-156	0	-100	-178

De rente rekening-courant heeft betrekking op de rentevergoeding voor schatkistbankieren. Het saldo van de financieringsfunctie over 2025 bedraagt € 156.000 positief (2024: € 178.000 positief).

5.7 Kengetallen

Bezetting	2025	2024	2023	2022	2021
<i>Gemiddeld aantal Sw-ers:</i>					
- in fte's	1.142	1.242	1.327	1.384	1.466
- waarvan begeleid- werken (fte's)	97	102	105	106	110
- in Se's	1.232	1.340	1.430	1.491	1.578
Omrekenfactor fte naar se	1,08	1,08	1,08	1,08	1,08
Opdracht/realisatie t.b.v. deelnemende gemeenten in Se's	1.188	1.294	1.382	1.442	1.529
Door derden gemeenten geplaatst bij Caparis in Se's	44	46	48	49	49
Opdracht incl. derden in Se's	1.232	1.340	1.430	1.491	1.578
Ziekteverzuim Sw	15,90%	15,8%	17,11%	18,80%	16,40%

6 Opmaak en Vaststelling

Bestemming resultaat

Conform de uitgangspunten in de afspraken van de fair deal is er geen resultaat en vermogen in de GR SW 'FRYSLÂN'.

Een resultaatbestemming vindt derhalve niet plaats.

Opgemaakt op 28 maart 2026

Namens het Bestuur

A.P.W. Reitsma, voorzitter

dhr. J. Nijboer, secretaris

7 Samenstelling van bestuur per 31 december 2025

Het bestuur kent per 31 december 2025 de volgende samenstelling:

Dhr. E. van Esch	- lid	- Gem. Achtkarspelen
Mw. S. Sijtsma	- lid	- Gem. Heerenveen
Dhr. A. Reitsma	- voorzitter/lid	- Gem. Leeuwarden
Dhr. J. Nijboer	- lid	- Gem. Ooststellingwerf
Dhr. L. de Vries	- lid	- Gem. Opsterland
Dhr. P. van der Zwan	- lid	- Gem. Smallingerland
Dhr. D. Fokkema	- lid	- Gem. Tytsjerksteradiel
Mw. H. den Hartigh	- lid	- Gem. Weststellingwerf

Het bestuur wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris. Deze rol werd geheel 2025 vervuld door dhr. G. Luinstra (Leeuwarden).

Tabel inzake de bezoldiging toezichthoudende topfunctionarissen

Onderstaand wordt in een tabel een overzicht gegeven van de bezoldiging van de toezichthoudende topfunctionarissen over het jaar 2025. Omdat er geen sprake is van beloningen, vergoedingen en/of uitkeringen aan de toezichthoudende topfunctionarissen, is ter vereenvoudiging niet het voorgeschreven format gehanteerd. De bezoldigingstabel betreft bezoldigingen van € 1.800 of minder.

Functie(s)	Voorzitter of lid	Naam	Gemeente	Ingangsdatum lid bestuur	Einddatum lid bestuur	Beloning	Belastbare vaste en variable onkosten vergoeding	Voorziening en beloning betaalbaar op termijn	Uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband
bestuur	vrz/lid	Dhr. A. Reitsma	Leeuwarden	jun-22	mrt-26	0	0	0	0
bestuur	lid	Mw. L. van der Tuin-Kuipers	Achtkarspelen	jun-22	mei-25	0	0	0	0
bestuur	lid	Dhr. E. van Esch	Achtkarspelen	jun-25	mrt-26	0	0	0	0
bestuur	lid	Mw. S. Sijtsma	Heerenveen	jul-22	mrt-26	0	0	0	0
bestuur	secretaris/lid	Dhr. J. Nijboer	Ooststellingwerf	jun-22	mrt-26	0	0	0	0
bestuur	lid	Dhr. L. de Vries	Opsterland	jun-22	mrt-26	0	0	0	0
bestuur	lid	Dhr. P. van de Zwan	Smallingerland	jun-22	mrt-26	0	0	0	0
bestuur	lid	Mw. C. de Pee	Tytsjerksteradiel	jun-22	nov-25	0	0	0	0
bestuur	lid	Dhr. D. Fokkema	Tytsjerksteradiel	dec-26	mrt-26	0	0	0	0
bestuur	lid	Mw. H. den Hartigh	Weststellingwerf	jun-22	mrt-26	0	0	0	0

8 Rechtmatigheidsverantwoording bestuur

Verantwoordelijkheid bestuur Gemeenschappelijke Regeling SW Fryslân

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het bestuur toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door het bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting en verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door het bestuur op 21 november 2025 herziene normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het bestuur bepaald en bedraagt 2% van de totale lasten exclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 938.320 . De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV van september 2025.

Bevinding

Het bestuur stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen € 167.000 bedraagt. Dit bedrag valt binnen de daarvoor gestelde grens van 2% (€ 938.320).

9 Controleverklaring

Bijlage (geen onderdeel uitmakend van de jaarrekening)

Normenkader GR Sw Fryslan, vastgesteld in bestuursvergadering 27 maart 2026

Normenkader 2026 GR Sw Fryslân

t.b.v. accountantscontrole

Accountantscontrole rechtmatigheid

De accountantscontrole is erop gericht vast te stellen dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties getrouw tot stand zijn gekomen. Voor de oordeelsvorming over het financieel beheer besteedt de accountant in ieder geval aandacht aan de volgende criteria:

1. financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan baten en lasten, alsmede de balansposten, zijn tot stand gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting;
2. besteding en inning van gelden door de GR voldoen aan de voorwaarden gesteld in van toepassing zijnde wet- en regelgeving (zie hieronder).

Inventarisatie relevante wet- en regelgeving

Externe wet- en regelgeving:

- Grondwet
- Burgerlijk Wetboek
- Algemene Wet Bestuursrecht
- Gemeentewet
- Wet Gemeenschappelijke Regelingen
- Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten
- Besluit Accountantscontrole decentrale overheden
- Wet Financiering Decentrale Overheden (Fido)
- Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden
- Besluit leningvoorwaarden decentrale overheden
- Regeling Uitzettingen en Derivaten Decentrale Overheden (Ruddo)
- Fiscale wetgeving
- Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV
- Wet Normering Topinkomens
- Aanbestedingswet 2012

Interne regelgeving:

- Gemeenschappelijke Regeling GR SW 'Fryslân'
- Samenwerkingsovereenkomst NWSW GR SW 'Fryslân' en Caparis 2002
- Financiële verordening ex art. 212 GR Sw Fryslan 2024 (herzien in 2025)
- Controleverordening ex art. 213 Gemeentewet GR Sw Fryslan 2024
- Regels ten aanzien van interne beheersing GR SW 'Fryslân' 2013
- Begroting GR SW 'Fryslân'
- Verordening elektronische bekendmaking 2018
- Van toepassing verklaren regelingen 2017

Overige regels:

- besluiten van Het Bestuur van de GR SW 'Fryslân'

Normenkader specifieke activiteiten

Ten aanzien van een aantal specifieke processen en activiteiten kan het normenkader ten aanzien van de financiële aspecten nader worden geduid:

Proces / activiteit	Interne regelgeving	Externe regelgeving
Salarissen (ambtelijk en Wsw)	Gemeenschappelijke Regeling (GR) Mandateringsbesluit GR-Caparis NV	Fiscale wetgeving Pensioenwetgeving Ambtenarenwet CAO SW Zorgverzekeringswet Wet bescherming persoonsgegevens Gemeentewet Provinciewet Wet Gemeenschappelijke Regelingen Wet Sociale Werkvoorziening Wet Normering Topinkomens
Inkopen	Gemeenschappelijke Regeling (GR)	Aanbestedingswet 2012 Besluiten Bestuur GR
Rente	Financiële verordening	Wet Fido

Treasury	Gemeenschappelijke Regeling (GR) Treasurystatuut Mandateringsregeling Caparis NV	Wet Fido Ruddo Gemeentewet Provinciewet
----------	--	--